

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 16 juli 2009*

I mål C-69/08,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Tribunale di Napoli (Italien) genom beslut av den 29 januari 2008, som inkom till domstolen den 20 februari 2008, i målet

Raffaello Visciano

mot

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C.W.A. Timmermans samt domarna K. Schiemann, J. Makarczyk, P. Küris (referent) och C. Toader,

* Rättegångsspråk: italienska.

generaladvokat: V. Trstenjak,
justitiesekreterare: förste handläggaren L. Hewlett,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 12 februari 2009,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Raffaello Visciano, genom G. Nucifero, avvocato,

- Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), genom V. Triolo, G. Fabiani och P. Tadrìs, avvocati,

- Italiens regering, genom I. Bruni, i egenskap av ombud, biträdd av W. Ferrante, avvocato dello Stato,

- Spaniens regering, genom B. Plaza Cruz, i egenskap av ombud,

- Nederländernas regering, genom C.M. Wissels och C. ten Dam, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom L. Pignataro-Nolin och J. Enegren, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 2 april 2009 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 3 och 4 i rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens (EGT L 283, s. 23; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 121).

- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Raffaello Visciano och Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) (den nationella socialförsäkringsinstitutionen) beträffande utestående lönefordringar.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Första skälet i direktiv 80/987 har följande lydelse:

”Det är nödvändigt att skydd upprättas för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens, särskilt för att garantera betalning av deras utestående fordringar,... ”.

4 I artikel 1.1 och 1.2 föreskrivs följande:

”1. Detta direktiv skall tillämpas på arbetstagares fordringar på grund av anställningsavtal eller anställningsförhållanden gentemot arbetsgivare som är att anse som insolventa enligt artikel 2.1.

2. Medlemsstaterna får undantagsvis utesluta fordringar från vissa kategorier av arbetstagare från tillämpningsområdet för detta direktiv på grund av den speciella arten av arbetstagarnas anställningsavtal eller anställningsförhållanden, eller på grund av att det finns andra former av garanti som ger arbetstagarna ett skydd motsvarande det som skall finnas enligt detta direktiv.

De kategorier av arbetstagare som avses i föregående stycke är upptagna i bilagan.”

5 Artikel 2.2 i nämnda direktiv har följande lydelse:

”Detta direktiv berör inte medlemsstaternas nationella lagar beträffande definitionen av termerna ’arbetstagare’, ’arbetsgivare’, ’lön’, ’omedelbar rätt till’, och ’framtida rätt till.’”

6 I artikel 3 i direktiv 80/987 föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall, om inte annat följer av artikel 4, vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att garantiinstitutioner garanterar betalning av arbetstagarnas utestående fordringar som grundar sig på anställningsavtal eller anställningsförhållanden och som gäller lön för tiden före ett visst datum.

2. Efter medlemsstaternas val skall detta datum vara:

— antingen den dag då arbetsgivarens insolvens inträdde,

— eller den dag då arbetstagaren fick besked om uppsägning på grund av arbetsgivarens insolvens,

- eller den dag då arbetsgivarens insolvens inträdde eller då anställningsavtalet eller anställningsförhållandet med den berörde arbetstagaren upphörde på grund av arbetsgivarens insolvens.”

7 I artikel 4.1–4.3 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna får välja att begränsa garantiinstitutionernas ansvar enligt artikel 3.

2. Om medlemsstaterna utnyttjar valmöjligheten enligt punkt 1 skall de

- i det fall som avses i artikel 3.2, första strecksatsen, säkerställa att betalning sker av utestående fordringar som gäller lön för de sista tre månaderna av ett anställningsavtal eller ett anställningsförhållande som har pågått inom en tidsperiod av sex månader före den dag då arbetsgivarens insolvens inträdde,
- i det fall som avses i artikel 3.2, andra strecksatsen, säkerställa att betalning sker av utestående fordringar som gäller lön för de sista tre månaderna av ett anställningsavtal eller ett anställningsförhållande före den dag då arbetstagaren fick besked om uppsägning på grund av arbetsgivarens insolvens,
- i det fall som avses i artikel 3.2, tredje strecksatsen, säkerställa att betalning sker av utestående fordringar som gäller lön för de sista 18 månaderna av ett anställningsavtal eller ett anställningsförhållande före den dag då arbetsgivarens insolvens inträdde eller då anställningsavtalet eller anställningsförhållandet med arbets-

tagaren upphörde på grund av arbetsgivarens insolvens. I detta fall får medlemsstaterna begränsa betalningsansvaret till lön motsvarande en tidsperiod om åtta veckor eller flera kortare perioder om sammanlagt åtta veckor.

3. För att undvika utbetalning av belopp som går utöver de sociala målen för detta direktiv får medlemsstaterna dock sätta en övre gräns för betalningsansvaret på grund av arbetstagarnas utestående fordringar.

...”

8 Artikel 5 i nämnda direktiv har följande lydelse:

”Medlemsstaterna skall införa detaljerade bestämmelser för garantiinstitutionernas organisation, finansiering och verksamhet, i överensstämmelse med framför allt följande principer:

- a) Institutionernas tillgångar skall vara fristående från arbetsgivarnas driftskapital och skall inte vara tillgängliga vid ett insolvensförfarande.

- b) Arbetsgivarna skall bidra till institutionernas finansiering om den inte fullgörs helt av offentliga myndigheter.

- c) Institutionernas ansvar skall bestå oberoende av om förpliktelserna att bidra till finansieringen har uppfyllts eller inte.”

- 9 I artikel 9 i direktiv 80/987 föreskrivs följande:

”Detta direktiv skall inte påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa eller utfärda lagar eller andra författningar som är gynnsammare för arbetstagarna.”

- 10 Enligt artikel 10 a ska direktivet inte ”påverka medlemsstaternas möjligheter att vidta åtgärder för att förhindra missbruk”.

De nationella bestämmelserna

Lag nr 297/82

- 11 Med tillämpning av direktiv 80/987 föreskrivs i artikel 2 i lag nr 297 av den 29 maj 1982 (GURI nr 147, av den 31 maj 1982) avseende bestämmelser om ersättning på grund av att ett arbetsförhållande upphört och bestämmelser om pensioner att det ska inrättas en garantifond som har till syfte att träda i arbetsgivarens ställe vid dennes insolvens som hindrar denne från att betala ersättning på grund av arbetsförhållandets upphörande enligt artikel 2120 i civillagen som en arbetstagare eller den som övertagit dennes rättigheter har rätt till (nedan kallad garantifonden).

12 I bestämmelsen föreskrivs dessutom följande:

- ”1. Arbetstagaren eller dennes rättsinnehavare har möjlighet att efter 15 dagar från den dag då konkursansökan blev verkställbar enligt kungligt dekret nr 267 av den 16 mars 1942 (GURI av den 6 april 1942, extraordinärt tillägg nr 81), eller från den dag då det avgörande offentliggjordes som avses i artikel 99 i nämnda dekret för det fall invändningar gjorts eller talan väckts beträffande arbetstagarens fordran, eller från den dag då dom meddelades om godkännande av en ackordsuppgörelse, efter ansökan erhålla ersättning ur garantifonden på grund av arbetsförhållandets upphörande eller ersättning för liknande fordringar efter avdrag för eventuellt redan utbetald ersättning.
2. För det fall en anmälan om lönefordringar enligt artikel 101 i kungligt dekret nr 267 av den 16 mars 1942 görs för sent, kan en ansökan enligt föregående stycke göras efter beslutet att uppta fordran bland skulderna i konkursboet eller sedan dom meddelats med anledning av eventuella invändningar mot fordran från konkursförvaltarens sida.
3. Om företaget är föremål för en tvångslikvidation får ansökan lämnas inom 15 dagar från konkursansökan, enligt artikel 209 i kungligt dekret nr 267 ... eller för det fall invändningar gjorts eller talan väckts beträffande lönefordran, från den dag dom meddelas med anledning härav.
4. Om en arbetsgivare som inte omfattas av bestämmelserna i kungligt dekret nr 267..., då anställningsförhållandet upphör, underlåter att betala den ersättning arbetstagaren har rätt till eller om arbetsgivaren endast betalar en del av denna ersättning får arbetstagaren eller den som övertagit hans rätt begära att garantifonden ska utbetala ersättningen med anledning av arbetsförhållandets upphörande. Sådan utbetalning får endast ske under förutsättning att tillgångarna, vid tvångsförfarandet för att erhålla betalning av sådan ersättning, visat sig otillräckliga för att täcka fordran helt eller delvis.

5. Om inga invändningar görs ombesörjer garantifonden betalning av den utestående fordran.

  6. Bestämmelserna i föregående stycken äger endast tillämpning om anställningsförhållandets upphörande och insolvensförfarandet eller tvångsförfarandet ägt rum efter denna lags ikraftträdande.

  7. Garantifonden ombesörjer sådan utbetalning som avses i andra, tredje, fjärde och femte styckena inom 60 dagar från ansökan. Fonden träder automatiskt i arbetstagarens eller hans rättsinnehavares ställe när det gäller fordringsägarens prioritetsordning för betalning ur arbetsgivarnas tillgångar i enlighet med artiklarna 2751a och 2776 i civillagen för de belopp som garantifonden utbetalat ...”.
- ¹³ Enligt artikel 94 i kungligt dekret nr 267 av den 16 mars 1942 har en ansökan att uppta en fordran bland skulderna samma verkningar som ett förfarande inför domstol och innebär att fristerna inte preskriberas.
- ¹⁴ Enligt artiklarna 2943 och 2945 i civillagen avbryts preskriptionsfristen genom delgivningen av den rättsakt som innebär att ett domstolsförfarande inleds fram till dess att frågan avgjorts definitivt.

Lagstiftningsdekret nr 80/92

15 I artiklarna 1 och 2 i lagstiftningsdekret nr 80 av den 27 januari 1992 om införlivande av direktiv 80/987 (GURI av den 13 februari 1992, ordinarie tillägg nr 36, s. 26) (nedan kallat lagstiftningsdekret nr 80/92) regleras garantin för utestående lönefordringar samt när och hur garantifonden, som förvaltas av INPS, ska ingripa.

16 I artikel 1.1 i lagstiftningsdekret nr 80/92, under rubriken ”Garanti för utestående lönefordringar”, föreskrivs följande:

”När det mot en arbetsgivare har inletts ett förfarande avseende konkurs, ackord, tvångslikvidation eller ett extraordinärt administrativt förfarande..., kan arbetstagare – eller de som övertar dessas rättigheter – efter ansökan få utestående lönefordringar enligt artikel 2 betalda av garantifonden...”.

17 I artikel 2.1–5 i lagstiftningsdekret nr 80/92 föreskrivs följande:

”1. Garantifondens betalning i enlighet med artikel 1 i detta lagstiftningsdekret avser lönefordringar, som inte är fordringar på ersättning på grund av att arbetsförhållandet upphört, avseende de tre sista månaderna av ett anställningsförhållande om de inte ligger längre tillbaka i tiden än tolv månader före:

a) dagen för beslutet att inleda ett av de förfaranden som anges i artikel 1.1,

- b) dagen då utmätning påbörjades,

- c) dagen för beslutet att likvidera företaget eller att upphöra med företagets under konkursen bedrivna verksamhet eller dagen för beslutet att ge tillstånd till att företaget fortsätter att bedriva sin verksamhet, med avseende på de arbetstagare som fortsatt sin anställning, eller dagen då arbetsförhållandet upphörde om detta skedde då företaget fortfarande bedrev verksamhet.

2. Den utbetalning som fonden gör enligt punkt 1 i denna artikel får inte överstiga ett belopp som motsvarar tre gånger den övre gräns för den ersättning som undantagsvis betalas som arbetslöshetsunderstöd efter avdrag för sociala avgifter.

3. Erhållande av de belopp som garantifonden utbetalar med stöd av denna artikel regleras av bestämmelserna i artikel 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.7 första meningen och 2.10 i lag nr 297 av den 29 maj 1982. De belopp som utbetalas genom fonden regleras i bestämmelserna i artikel 2.7 andra meningen i den ovannämnda lagen.

4. Den utbetalning som avses i punkt 1 i denna artikel kan upp till nämnda belopp inte kumuleras med:

- a) den ersättning som undantagsvis betalas som arbetslöshetsunderstöd och som uppburits under de tolv månader som avses i punkt 1 i denna artikel,

- b) den ersättning som utbetalas till arbetstagaren under den tremånadersperiod som avses i punkt 1 i denna artikel,

- c) den mobilitetsersättning som i enlighet med lag nr 223 av den 23 juli 1991 beviljas i tre månader efter det att anställningsförhållandet har upphört.

5. Den rätt till ersättning som avses i punkt 1 preskriberas efter ett år. Ränta och effekterna av penningvärdets försämring beräknas från dagen för ansökan.”

Förfarandet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 18 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att Raffaello Visciano var anställd vid säkerhetsbolaget Metropoli S.c.a.r.l. fram till den 9 november 2000. Denna dag kom han att bli föremål för en kollektiv uppsägning sedan ett förfarande avseende tvångslikvidation hade inletts genom ministerdekret av den 24 oktober 2000 på grund av att företaget kommit på obestånd.
- 19 Den 8 juni 2001 ansökte Raffaello Visciano om betalning hos garantifonden för utestående lönefordringar avseende de tre sista månaderna av anställningsförhållandet med stöd av artiklarna 1 och 2 i lagstiftningsdekret nr 80/92.
- 20 INPS utbetalade inte hela det utestående lönebeloppet på max tre gånger den övre gräns för den ersättning som undantagsvis betalas som arbetslöshetsunderstöd, utan gjorde avdrag för de förskott på lönen som hade erhållits från arbetsgivaren. Därmed kom INPS att betala ut en lägre summa än vad Raffaello Visciano hade rätt till.

- 21 Till följd av domen av den 4 mars 2004 i de förenade målen C-19/01, C-50/01 och C-84/01, Barsotti m.fl. (REG 2004, s. I-2005), väckte Raffaello Visciano talan vid Tribunale di Napoli den 30 juni 2005 och yrkade att den domstolen skulle fastställa att han hade rätt till skillnaden mellan vad han redan hade erhållit från INPS och den övre gränsen för vad han hade rätt till utan några avdrag.
- 22 INPS åberopade att fordrans preskriptionsfrist på ett år hade löpt ut. Myndigheten hävdade att fordran var en självständig socialförsäkringsfordran och fristående från den fordran som gjordes gällande gentemot arbetsgivaren och därför inte kunde göras gällande med stöd av kungligt dekret nr 267 av den 16 mars 1942.
- 23 Den nationella domstolen anser att rättspraxis från Corte suprema di Cassazione om hur utestående fordringar på en arbetsgivare ska kvalificeras har varierat och anser att möjligheten att bifalla talan är beroende av hur preskriptionsfrågan löses. Preskriptionsfrågan beror i sin tur på hur Raffaello Viscianos fordran kvalificeras.
- 24 Tribunale di Napoli beslöt följaktligen att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:
- ”1) Ska artiklarna 3 och 4 i direktiv 80/987 ..., i den del det föreskrivs om betalning av arbetstagarnas utestående lönefordringar, tolkas så att de medger att dessa fordringar, när de görs gällande gentemot en garantiinstitution, förlorar sin ursprungliga karaktär av lön och i stället klassificeras som socialförsäkringsförmåner endast på grund av att medlemsstaten ålagt en socialförsäkringsinstitution att betala sådana fordringar, och att begreppet lön i de nationella bestämmelserna följaktligen ersätts med begreppet socialförsäkringsförmån?

- 2) Är det, med beaktande av direktivets sociala mål, tillräckligt att en arbetstagares ursprungliga lönefordran i de nationella bestämmelserna endast tillämpas som utgångspunkt vid fastställandet *per relationem* av den ersättning som garanteras genom att garantiinstitutionen ingriper, eller är det nödvändigt att en arbetstagares lönefordran gentemot en insolvent arbetsgivare skyddas genom att garantiinstitutionen ingriper, på så sätt att det säkerställs att arbetstagarens lönefordran har samma innehåll och omfattas av samma garantier, frister och föreskrifter om hur den ska göras gällande som övriga lönefordringar som omfattas av denna rättsordning?

- 3) Ska de principer som följer av gemenskapsbestämmelserna och särskilt likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen tolkas så att det är tillåtet att på arbetstagares utestående lönefordringar som avser den period som föreskrivs i artikel 4 i direktiv 80/987 tillämpa bestämmelser om preskription som är mindre förmånliga än dem som tillämpas på liknande fordringar?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 25 Den nationella domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i om artiklarna 3 och 4 i direktiv 80/987 ska tolkas så att de utgör hinder för nationella bestämmelser som gör det möjligt att kvalificera arbetstagares utestående fordringar som socialförsäkringsförmåner därför att betalning av dem garanteras av garantifonden.
- 26 EG-domstolen erinrar härvid om att medlemsstaterna enligt artikel 3.1 i direktiv 80/987 ska vidta nödvändiga åtgärder, om inte annat följer av artikel 4, för att säkerställa att garantiinstitutioner garanterar betalning av arbetstagarnas utestående fordringar som

grundar sig på anställningsavtal eller anställningsförhållanden och som gäller lön för tiden före ett visst datum (dom av den 11 september 2003 i mål C-201/01, Walcher, REG 2003, s. I-8827, punkt 31).

- 27 Den sociala målsättningen med direktiv 80/987 innebär att alla arbetstagare garanteras ett gemenskapsrättsligt minimiskydd vid arbetsgivarens insolvens genom betalning av utestående fordringar som grundar sig på anställningsavtal eller anställningsförhållanden och som gäller lön för en viss period (domen i de ovannämnda förenade målen Barsotti m.fl. punkt 35 och där angiven rättspraxis).
- 28 Enligt artikel 2.2 i direktiv 80/987 ankommer det emellertid på den nationella lagstiftaren att definiera begreppet "lön" och vad som avses härmed (dom av den 16 december 2004 i mål C-520/03, Olaso Valero, REG 2004, s. I-12065, punkt 31 och där angiven rättspraxis).
- 29 Det ankommer således på den nationella lagstiftaren att rättsligt definiera fordringar av den typ som är i fråga i målet vid den nationella domstolen.
- 30 I direktiv 80/987 preciseras inte heller vilka domstolsförfaranden eller preskriptionsregler som är tillämpliga på arbetstagarnas fordringar vid arbetsgivarens konkurs.
- 31 Härav följer att den första frågan ska besvaras så att artiklarna 3 och 4 i direktiv 80/987 inte utgör hinder för nationella bestämmelser som gör det möjligt att kvalificera arbetstagares utestående fordringar som socialförsäkringsförmåner när de betalas av en garantiinstitution.

Den andra frågan

32 Den nationella domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i om det för tillämpningen av artiklarna 4 och 5 i direktiv 80/987 är tillräckligt att en arbetstagares ursprungliga fordran endast tillämpas som utgångspunkt i de nationella bestämmelserna vid fastställandet av ersättningen, eller om det är nödvändigt att denna fordran skyddas på samma sätt som övriga lönefordringar genom att garantifonden ingriper.

33 Mot bakgrund av svaret på den första frågan anser domstolen att det ankommer på den nationella lagstiftaren att även definiera de rättsregler som är tillämpliga på arbetstagarnas utestående fordringar.

34 Härav följer att en arbetstagares ursprungliga lönefordran endast kan utgöra en utgångspunkt vid fastställandet av det ersättningsbelopp som ska garanteras genom garantifonden.

35 Den andra frågan ska följaktligen besvaras så att direktiv 80/987 inte utgör hinder för nationella bestämmelser som använder arbetstagarens ursprungliga lönefordran endast som utgångspunkt vid fastställandet av den ersättning som garanteras genom att garantifonden ingriper.

Den tredje frågan

36 Den nationella domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i om direktiv 80/987, då en arbetstagare begär att en garantifond ska betala utestående

lönefordringar, utgör hinder för att tillämpa bestämmelser om preskription som är mindre förmånliga än dem som tillämpas på liknande fordringar.

37 Direktiv 80/987 innehåller inga bestämmelser som reglerar frågan om medlemsstaterna får föreskriva en preskriptionsfrist för en arbetstagares ansökan, på de villkor som föreskrivs i direktivet, om att garantifonden ska betala utestående lönefordringar gentemot en insolvent arbetsgivare.

38 Artiklarna 4, 5 och 10 i direktiv 80/987 ger medlemsstaterna rätt att inte bara besluta om garantiinstitutionernas organisation, finansiering och funktion, utan även att under vissa förutsättningar begränsa skyddet för arbetstagarna. Det föreskrivs i dessa bestämmelser inte någon begränsning i tiden för de rättigheter som arbetstagarna har enligt direktivet, och heller inget som begränsar medlemsstaternas möjligheter att föreskriva en preskriptionsfrist för sådana anspråk (se dom av den 18 september 2003 i mål C-125/01, Pflücke, REG 2003, s. I-9375, punkt 31).

39 Under dessa omständigheter står det i princip medlemsstaterna fritt att i sin nationella rättsordning föreskriva bestämmelser som fastställer en preskriptionsfrist för en arbetstagare att, på de villkor som föreskrivs i direktiv 80/987, inkomma med en ansökan om betalning av utestående lönefordringar. Dessa preskriptionsbestämmelser får emellertid inte vara mindre förmånliga än dem som avser liknande anspråk som grundas på nationell rätt (likvärdighetsprincipen) eller utformas på ett sådant sätt att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheter som följer av gemenskapsrätten (effektivitetsprincipen) (se domen i det ovannämnda målet Pflücke, punkt 34 och där angiven rättspraxis).

40 Den nationella domstolen anser att det finns anledning att pröva om det strider mot likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen att kvalificera arbetstagarens fordran

gentemot garantifonden såsom en socialförsäkringsförmån, med följd att de regler om avbrott i preskriptionsfristen för fordringar som upptagits bland konkursboets skulder inte tillämpas.

- 41 Vad gäller likvärdighetsprincipen påpekar EG-domstolen att en arbetstagares ansökan om betalning ur garantifonden för utestående lönefordringar inte är samma sak som en arbetstagares betalningskrav gentemot en insolvent arbetsgivare. Detta framgår bland annat av artikel 4 i direktiv 80/987 som ger medlemsstaterna möjlighet att begränsa garantiinstitutionernas betalningsansvar.
- 42 Att det förekommer olika bestämmelser om preskriptionsfrister strider således inte mot likvärdighetsprincipen.
- 43 Vad gäller effektivitetsprincipen har domstolen bekräftat att det är förenligt med gemenskapsrätten att det av rättssäkerhetshänsyn till skydd för både den avgiftspliktige och den berörda myndigheten fastställs rimliga tidsfrister för talan (se dom av den 17 november 1998 i mål C-228/96, Aprile, REG 1998, s. I-7141, punkt 19 och där angiven rättspraxis). Sådana tidsfrister medför nämligen inte att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva de rättigheter som följer av gemenskapsrätten.
- 44 När det gäller lönefordringar, som för den enskilde till sin natur är av yttersta vikt, får emellertid inte preskriptionsfristens längd medföra att denne i praktiken inte har möjlighet att iaktta denna frist och därmed inte kan åtnjuta det skydd som direktiv 80/987 syftar till att säkerställa (se domen i det ovannämnda målet Pflücke, punkt 37).

- 45 Domstolen har i detta avseende redan slagit fast att en frist på ett år för att väcka talan om ersättning för skada som vållats genom att direktiv 80/987 har införlivats för sent framstår som rimlig (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 juli 1997 i mål C-261/95, Palmisani, REG 1997, s. I-4025, punkt 29).
- 46 Det framgår emellertid av punkt 39 i domen av den 11 juli 2002 i mål C-62/00, Marks & Spencer (REG 2002, s. I-6325) att en preskriptionstid måste fastställas i förväg för att den ska fylla sin funktion att säkerställa rättssäkerheten. En situation som kännetecknas av betydande osäkerhet i rättsligt hänseende kan utgöra ett åsidosättande av effektivitetsprincipen, eftersom den kan innebära att det i praktiken blir orimligt svårt för enskilda att få ersättning för skada som åsamkats dem genom en medlemsstats åsidosättande av gemenskapsrätten, om de inte med rimlig säkerhet kan avgöra vilken preskriptionstid som ska tillämpas (dom av den 24 mars 2009 i mål C-445/06, Danske Slagterier, REG 2009, s. I-2119, punkt 33 och där angiven rättspraxis).
- 47 I det aktuella målet fastställs enligt den nationella domstolen preskriptionsfristen till ett år i lagstiftningsdekret nr 80/92, men inte från vilken tidpunkt fristen börjar löpa.
- 48 Den nationella domstolen har även noterat att Corte suprema di Cassazione i sin rättspraxis inledningsvis funnit att de ersättningar som garantifonden utbetalar ska anses utgöra lön och är identiska med den lön som arbetsgivaren utbetalar. Denna kvalificering innebar att de preskriptionsfrister och regler för avbrott härav som gäller vid konkursförfaranden kom att tillämpas på nämnda ersättningar. Senare kom Corte suprema di Cassazione fram till att garantifondens betalningsskyldighet gäller en socialförsäkringsförmån som är fristående från arbetsgivarens skyldighet att utbetala lön. Följden härav blev bland annat att de ovannämnda reglerna för avbrott av preskriptionsfristen inte längre var tillämpliga.

49 Dessa två omständigheter kan ge upphov till osäkerhet i rättsligt hänseende, som kan innebära ett åsidosättande av effektivitetsprincipen, om det styrks – vilket det ankommer på den nationella domstolen att pröva – att osäkerheten i rättsligt hänseende kan förklara varför Raffaello Visciano väckte sin talan för sent.

50 Mot bakgrund av samtliga ovannämnda överväganden ska den tredje frågan besvaras på följande sätt. Då en arbetstagare begär att en garantifond ska betala utestående lönefordringar, utgör direktiv 80/987 inte hinder för att tillämpa en preskriptionsfrist på ett år (likvärdighetsprincipen). Det ankommer emellertid på den nationella domstolen att pröva om den utformats på ett sådant sätt att det inte i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheter som följer av gemenskapsrätten (effektivitetsprincipen).

Rättegångskostnader

51 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

- 1) **Artiklarna 3 och 4 i rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens utgör inte hinder för nationella bestämmelser som gör det möjligt att kvalificera arbetstagares utestående fordringar som socialförsäkringsförmåner när de betalas av en garantiinstitution.**

- 2) **Direktiv 80/987 utgör inte hinder för nationella bestämmelser som använder arbetstagarens ursprungliga lönefordran endast som utgångspunkt vid fastställandet av den ersättning som garanteras genom att garantifonden ingriper.**

- 3) **Då en arbetstagare begär att en garantifond ska betala utestående lönefordringar utgör direktiv 80/987 inte hinder för att tillämpa en preskriptionsfrist på ett år (likvärdighetsprincipen). Det ankommer emellertid på den nationella domstolen att pröva om den utformats på ett sådant sätt att det inte i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheter som följer av gemenskapsrätten (effektivitetsprincipen).**

Underskrifter